

BELOGLAVI JASTREB *Gyps fulvus*

Griffon Vulture – two records outside the region of the species' regular occurrence in SW Slovenia: single individuals observed on 3 Sep 2012 at Lake Gradiško (UTM VM71, central Slovenia) and on 15 Sep 2012 at Valvasor Chalet above Žirovnica in the Karavanke Mts; prior to these observations, the species had been never before recorded at both sites

Beloglavi jastreb se v Sloveniji redno pojavlja JZ od črte Mangart–Porezen–Snežnik (MIHELČ & GENERO 2005). Vzhodno od te črte omenjena avtorja navajata vsega pet podatkov, še nekaj dodatnih pa je bilo zbranih kasneje (BORDJAN 2011D). V letu 2012 sem se z beloglavim jastrebom srečal dvakrat zunaj območja rednega pojavljanja. Prvič sem ga opazoval dne 3. 9. 2012, ko sem zaključeval obhod okoli Gradiškega jezera pri Lukovici. Takrat sem severno od akumulacije na Gradiškem hribu opazil večjo ujedo. Skozi teleskop sem prepoznal beloglavega jastreba, ki je v večernih urah pristal na smreki na strmem pobočju hriba. Zaradi pozne ure opazovanja domnevam, da je tukaj tudi prenočil. V tem delu Slovenije po meni dostopnih podatkih beloglavi jastreb pred tem še ni bil opazovan. Še najbližje je opazovanje z Ljubljanskega barja, oddaljeno manj kot 30 km (Ž. ŠALAMUN *osebno*). Dne 15. 9. 2012 smo se Tilen Basle, Luka Božič, Matej Gamser in avtor odpravili na Stol v Karavankah. Ko smo po sestopu počivali pri Valvasorjevem domu (1181 m n.v.) nad Žirovnico, sem visoko nad nami opazil večjo ujedo, ki smo jo nemudoma prepoznali kot beloglavega jastreba. Jastreb je pot nadaljeval proti JV. Po objavljenih podatkih je to sploh prvo opazovanje vrste v Karavankah (MIHELČ & GENERO 2005).

Dejan Bordjan, Nacionalni inštitut za biologijo, Večna pot 111, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: dejan.bordjan@gmail.com

RJAVI LUNJ *Circus aeruginosus*

Marsh Harrier – several observations in forest glades at Kočevski rog (UTM VL95 & WL05, SE Slovenia) throughout the late May–late Aug 2012 period indicate importance of these openings in the Dinaric forest landscape; high pouncing rate (0.57/min hunting) and hunting success (75%) were probably related to the high availability of rodents during this year

Od maja do avgusta 2012 sem redno opravljal terensko delo z volkovi v Kočevskem rogu. Pozno spomladi in poleti sem po večjih gozdnih jasah sredi obsežnih kompleksov dinarskih gozdov *Omphalodo-Fagetum* s. lat. redno opazoval rjave lunje. Dne 22. 5. 2012 sem ob 17.20 h pri Oneku opazoval samico med lovom. Dne 23. 5. 2012 sem v

Koprivniku ob 9.00 h opazoval dve loveči samici (slika 4) in ob 12.20 h še eno (verjetno ista kot ena od prejšnjih dveh). Po eno samico sem v Koprivniku videl še 29. 6. 2012, 7. 7. 2012, 29. 7. 2012 in 24. 8. 2012. Skupaj sem zabeležil štiri poskuse lova na glodavce na traviščih, od katerih so bili trije (75 %) uspešni. Med opazovanjem aktivnega iskanja plena v letu je bila frekvenca 0.57 poskusa lova/min in 0.43 uspešne uplenitve/min. V tej sezoni sem na jasi pri Koprivniku med ujedami zabeležil še kanje *Buteo buteo*, sršenarje *Pernis apivirous*, opažen pa je bil tudi belorepec *Haliaeetus albicilla* (L. HOČEVAR *osebno*). Čeprav so opažanja stalnega pojavljanja rjavih lunjev pozno spomladi in poleti gnezditveno sumljiva, sklepam, da to leto lunji v Kočevskem rogu niso gnezдили. Med opažanji namreč nikoli nisem zabeležil samca in tudi sam habitat ni najbolj tipičen za gnezditve rjavega lunja, ki navadno izbira trstišča in podobne vlažne habitate (CRAMP 1998). Domnevam, da je šlo pri večini opažanj za isto samico in sicer za mlad osebek, ki v tem letu še ni gnezdil in je uporabljal večje gozdne jase le za lov. Zaradi obilnega obroda bukve *Fagus sylvatica* in nekaterih drugih drevesnih vrst v prejšnji jeseni (2011) je bila namreč v letu 2012 razpoložljivost glodavcev v dinarskih gozdnih zelo visoka. To se kaže v visoki frekvenci poskusov lova, morda pa tudi v visoki uspešnosti lova. Obe vrednosti sta namreč precej višji, kot so jih na primer poročali pri mladih rjavih lunjih na Poljskem: 0,10–0,42 poskusa lova/min in 0–30 % uspešnost lova (KITOWSKI 2009) ali pri pepelastih lunjih *C. cyaneus* v ZDA: 0,07–0,36 poskusa lova/min in 3–29 % uspešnost lova (COLLOPY & BILDSTEIN 1987). Pri tem je sicer treba upoštevati, da je bil moj vzorec relativno majhen. Hkratno opažanje dveh samic dokazuje, da jase uporablja več osebkov lunjev in nakazuje na pomen presvetlitev v gozdni krajini za to vrsto in nekatere druge ujede.

Miha Krofel, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Večna pot 83, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: miha.krofel@gmail.com

Slika 4 / Figure 4: Rjavi lunj / Marsh Harrier *Circus aeruginosus*, Koprivnik, Kočevski rog, 23. 5. 2012 (foto: M. Krofel)